

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Det unge Tyskland (1890)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 661. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes06-shoot-idm139753868278272/facsimile.pdf> (tilgået 27. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

opholdelsesdrift og Stolthed som andensteds. Men i Europa rejste Folkene sig i Oprør mod nedarvet Fyrstemagt og Tvangsret. I Danmark slog man et Oprør ned i Kraft af nedarvet Fyrstemagt og krænkede Nationalfølelses Tvangsret. Der var ingen oprørske Stemning i de Danskes Sind; de sloges for gammel Ret, ikke for nye Tanker.

Men Europa over rejste de undertrykte Folk sig. De vidste, hvor længe de ikke havde oplevet andet end Ondt, ikke set andet triumfere end Uret, Vane og Løgn. Det Virkelige og det Afskyelige var noget nær blevet dem enstyrdige Begreber; men de havde Tro, der kunde løfte Bjerge, og Haab, som kunde sætte Jordkloden i Skælven. Forestillinger som Frihed, Parlament, national Enhed, Pressefrihed, Republik var dem tryllende Magter; blot de nævnte disse Ord, bankede deres Hjerter som en Ynglings ved det pludselige Syn af den Tilbedte.

De Fremadstræbende i den nulevende Slægt føler anderledes. De véd, at Dumheden er et rivende Dyr og det mest sejglivede af alle, at Fejgheden, Magtens flinke Slave, der springer paa dens Vink, er stærk som selve Modet, naar det gælder om at forsvare Fordele, hvorpaa den har Hævd, og de tænker, at det man kalder Fremskridtet er en syg Snegl. Fabelens naive Mand købte sig en Ravn for at se, om det var sandt, at den kunde blive 200 Aar gammel. De Fremadstræbende i vore Dage véd forud, at hele den sorte Ravneredelighed, alle ravnensorte Løgne i alle store og smaa Ravnekroge vil overleve dem — hvor mange hundrede Aar er dem ubekendt. De har vel en sjælden Gang set det Gode sejre, men aldrig hørt det anerkende, at det var det, som for dem er det Gode, der sejrede. De har altid set Sandheden først smædes, saa om muligt dødes, og hvis det ikke lykkedes — da gildes og anerkendes. De haaber derfor ikke meget. Mange af dem har dræbt Haabet i sig, som man dræber en Nerve, der kan volde alt for megen Smerte. De er blevne skuffede for tit.

Hin Slægt i 1848 havde aldrig opgivet sit Fremtidshaab. Vel var den gennem lange Tidens Tryk og Kval bleven vant til at se Rædhed og Skinhellighed hovere, vant til aandeligt at leve i Halvmørke, men den troede paa det kommende Lys. Og nu saa den det pludseligt: først et Glimt, saa en Straale, saa en Flamme, saa den hele Synskres, saa langt Øjet naaede, et Lys-hav. For første Gang hørte Slægten rungende, højrostedede Stemmer nimodssagt kalde Friheden Folkenes Ret, og for første Gang